

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud ve XXXXX rozhodl v hlavním líčení konaném dne 5. listopadu 2024 v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Karla Menšíka a přísedících Ivany Hájkové a Mgr. Milana Doležala

takto:

Obžalovaný

M. Š., narozený XXXXX v XXXXX
trvale bytem XXXXX

je vinen, že

dne 4. 6. 2023 ve 13:25 hodin řídil po silnici č. XXXXX v k. ú. města I. na H., okres V., ve směru od I. na H. k obci Š. osobní motorové vozidlo tovární značky BMW 525D, registrační značky XXXXX, přičemž při jízdě táhlou levotočivou zatáčkou, kde je místní úpravou provozu snížena rychlost na 50 km/h, nepřizpůsobil rychlost jízdy zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat, kdy se v daném místě s vozidlem pohyboval rychlostí v intervalu 139,7 - 154,4 km/h, následně vyjel pravými koly do nezpevněného terénu a uvedl vozidlo do smyku, který nezvládl a od pravého okraje komunikace přes podélnou čáru souvislou přešel do protisměru, načež dále pokračoval v jízdě mimo vozovku přes levý silniční příkop, kde pravým bokem vozidla narazil do vzrostlého stromu, čímž porušil ustanovení § 4 písm. c), § 11 odst. 1 a § 18 odst. 1, 4, 6 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přičemž při dopravní nehodě utrpěla spolujedoucí z vozidla BMW na předním sedadle T. T., nar. XXXXX, která nebyla v době nehody připoutána bezpečnostním pásem (čímž porušila

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Jančíková.

ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb.), zranění neslučitelná se životem,

tedy

jinému z nedbalosti způsobil smrt proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona,

tím spáchal

přechin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku,

a odsuzuje se

za shora popsanou trestnou činnost a za sbíhající se přechin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 trestního zákoníku, kterým byl uznán vinným trestním příkazem Městského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2023 č. j. 91 T 68/2023-44

podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 2 trestního zákoníku **k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3,5 (tři a půl) roku,**

podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku **se obžalovaný pro výkon trestu odnětí svobody zařazuje do věznice s ostrahou,**

podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku **k trestu zákazu činnosti spočívajícím v zákazu řízení motorových vozidel v trvání 7 (sedmi) let,**

podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku **k trestu zákazu činnosti spočívajícím v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu, člena statutárního orgánu a prokuristy v obchodních společnostech a družstvech v trvání 2 (dvou) let.**

Podle § 43 odst. 2 trestního zákoníku se současně zrušuje výrok o trestu z trestního příkazu Městského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2023 č. j. 91 T 68/2023-44, jakož i všechna další rozhodnutí

na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit majetkovou škodu poškozeným S. T., nar. XXXXX, bytem XXXXX a M. T., nar. XXXXX, bytem XXXXX společně a nerozdílně ve výši 54.636 Kč.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit nemajetkovou újmu poškozeným takto:

- S. T., nar. XXXXX, bytem XXXXX ve výši 968.472 Kč,
- M. T., nar. XXXXX, bytem XXXXX ve výši 1.008.825 Kč,
- T. B., nar. XXXXX, bytem XXXXX ve výši 564.942 Kč,

Podle § 229 odst. 1 trestního řádu se poškození odkazují se svými nároky na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních takto:

- M. J., nar. XXXXX, bytem XXXXX ve výši 322.824 Kč,
- M. J., nar. XXXXX, bytem XXXXX ve výši 322.824 Kč,
- J. J., nar. XXXXX, bytem XXXXX ve výši 322.824 Kč.

Podle § 229 odst. 1 trestního řádu se poškozená VZP České republiky, IČ XXXXX, se sídlem XXXXX se svým nárokem na náhradu majetkové škody ve výši 7.645 Kč odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

1. Po provedeném hlavním líčení, když důkazní situací a zvoleným procesním postupem ze strany obžalovaného bylo umožněno provést toliko omezené dokazování, soud konstatoval skutkový stav podrobně uvedený ve výrokové části rozsudku.
2. K obžalobou popsané trestné činnosti se obžalovaný M. Š. v hlavním líčení vyjádřil. V průběhu vyšetřování sice obžalovaný uplatnil procesní právo k věci nevypovídat, před soudem v rámci své výpovědi se však zcela doznal a uvedl, že jednání se dopustil způsobem, jak bylo obžalobou uvedeno. Na svoji obhajobu potom vypověděl, že části poškozených se omluvil písemným způsobem. Po nehodě byl sám ve špatném psychickém stavu, léčil se. Je sice pravdou, že nadále chodil do společnosti, to mu však bylo doporučeno ošetřujícím psychiatrem.
3. Závěry o vině obžalovaného tedy soud učinil na základě doznání jeho samotného, když současně v této souvislosti přezkoumal všechny obžalobou předkládané důkazy. Po uvedeném výslechu soud předně konstatoval, že k jednání, jak mu bylo obžalobou jako celek kladeno za vinu, se obžalovaný zcela doznal. V tomto smyslu obžalovaný vypovídal sice až v hlavním líčení před soudem, avšak v návaznosti na úplné doznání učinil prohlášení o své vině podle § 206a odst. 1 trestního řádu a podle § 206c odst. 1 trestního řádu. O takovém prohlášení obžalovaného soud neměl pochybnosti, proto je rozhodnutím v hlavním líčení přijal s tím, že ve stejném rozsahu upustil od dokazování skutkových okolností (§ 206c odst. 4, 6 trestního řádu), neboť prohlášení viny obžalovaným shledal zcela v souladu se všemi důkazy, jak byly zajištěny v průběhu vyšetřování, když se jednalo o policejním orgánem shromážděný listinný materiál – zejména protokol o nehodě v silničním provozu, dále odborné znalecké závěry k příčině smrti poškozené T. T., nehodovému ději i technickému stavu vozidla (znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství,

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Jančíková.

znalecké posudky z oboru doprava, resp. strojírenství), příp. podaná vysvětlení především M. M., K. B., J. P. a D. Z.

4. Soud se rovněž ztotožnil s užitou právní kvalifikací jednání, jak bylo popsáno v obžalobě, přičemž i k tomuto se vztahovalo prohlášení viny. Proto soud mohl k právnímu hodnocení uzavřít, že shora popsaným jednáním, které bylo obsahem prohlášení viny a současně bylo zaneseno do výrokové části rozsudku, obžalovaný naplnil všechny zákonné znaky skutkové podstaty přečinu usmrcení z nedbalosti podle 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku. Obžalovaný tedy jinému způsobil smrt proto, že porušil důležitou povinnost, kterou mu dopravní předpis jako řidiči motorového vozidla ukládal (§ 4 písm. c), § 11 odst. 1 a § 18 odst. 1, 4, 6 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích).
5. Z popisovaného procesního úkonu obžalovaného je potom evidentní také jeho zavinění. Obžalovaný jako držitel řidičského oprávnění musel vědět, že takto závažným porušením dopravního předpisu výrazně ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu a mezi nimi také osobu převáženou ve vlastním vozidle (zejména potom při výrazném překročení maximální povolené rychlosti), přičemž bez přiměřených důvodů spoléhal, že k porušení zákonem chráněných zájmů nedojde. Proto soud konstatoval jednání obžalovaného ve formě vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.
6. Při úvaze o druhu a výši trestu soud vycházel zejména ze stupně společenské škodlivosti jednání obžalovaného a zohlednil také jeho osobní poměry. Projednávaný skutek typově spadá do oblasti vysoce společensky nebezpečné trestné činnosti v oblasti dopravy – porušením důležitých povinností řidiče motorového vozidla podle dopravního předpisu v podstatě pravidelně dochází k závažným následkům na zdraví a životech ostatních účastníků silničního provozu. V daném případě potom byl naplněn rovněž konkrétní vysoký stupeň společenské škodlivosti, a to především pro neodčinitelný následek v podobě smrtelného zranění, ke kterému došlo v důsledku jednání obžalovaného. Obžalovaný se sice dopustil jednání nedbalostního a tím trestného činu na úrovni přečinu (§ 14 odst. 2 trestního zákoníku), soud však konstatoval velmi vysokou závažnost činu, když naplněním znaku kvalifikované skutkové podstaty (způsobení smrti jinému v přímé příčinné souvislosti porušení důležité zákonné povinnosti v oblasti dopravy) byl porušen zákonem výrazně chráněný zájem na nedotknutelnosti lidského života – tedy hodnoty, které trestněprávní předpisy poskytují nejvyšší míru ochrany. Uváděná závažnost činu je v obecném hodnocení postihována samotnou skutkovou podstatou, je však třeba uvést, že v konkrétnosti je nutno přihlídnout také k okolnosti, že nad její rámec je zvyšována způsobem jízdy (§ 39 odst. 5 trestního zákoníku). Obžalovaný vědomě volil rychlost vozidla až trojnásobně překračující v místě povolený limit, která proto byla nejen nepřiměřená ve vztahu ke všem posuzovaným aspektům řízení motorového vozidla (schopností řidiče, vlastnostem vozidla, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám), ale takový způsob jízdy lze jednoznačně označit za hazardérský a zcela bezohledný vůči ostatním účastníkům silničního provozu.
7. Zaměstnání obžalovaného nebyla v širším rozsahu doložena, podle tvrzení jeho samotného pracuje po dobu jednoho a půl roku v bezpečnostní agentuře. Zaměstnavatelem je hodnocen kladně, tedy stejně jako v místě bydliště, kde zejména nebyl projednáván pro spáchání přestupku. Jinou situaci soud zjistil z evidenční karty řidiče pro oblast dopravy. Zde se obžalovaný opakovaně dopouštěl přestupkového jednání. V rozmezí let 2021–2023 obžalovaný má evidováno 6 takových záznamů, přičemž tyto postihy se vztahují mimo jiné k řízení vozidla pod vlivem alkoholu, překročení povolené rychlosti v obci, užití vozidla nesplňujícího předpokládané technické podmínky podle zvláštního předpisu, přičemž obžalovaný se dále velice krátce před projednávaným činem odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení není ovlivněn návykovou látkou. Z evidence trestů potom soud konstatoval jedno předcházející odsouzení obžalovaného (XXXXX), přesto dospěl k závěru, že je nutno na něho při ukládání trestu pohlížet jako na dříve soudně netrestaného (vyjma níže uvedených důsledků – viz. pod body 8., 12. odůvodnění). Současně však platí, že obžalovaný má Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Jančíková.

opakované sklony k relativně závažnému porušování zákonných norem při řízení motorového vozidla – proto je nutné přes kladná hodnocení z místa bydliště i pracoviště konstatovat, že v minulosti nevedl beze zbytku řádný život.

8. Ze spisu Městského soudu v Brně vedeného pod sp. zn. XXXXX, zejména potom ze samotného rozhodnutí ve věci (trestní příkaz Městského soudu v Brně ze dne XXXXX č. j. XXXXX), soud zjistil, že projednávané trestné činnosti, která byla dokonána před vyhlášením uvedeného rozhodnutí soudem prvního stupně (doručení rozhodnutí obžalovanému k datu 23. 12. 2023), se obžalovaný dopustil ve vzájemném souběhu s přechodem porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 trestního zákoníku.
9. Dřívější odsouzení tedy obžalovanému nepřitěžovalo. S ohledem na shora uvedené soud neshledal ani jiné přitěžující okolnosti (§ 42 trestního zákoníku). Naopak obžalovanému výrazně polehčovalo jeho úplné doznání spojené s prohlášením viny s tím, že jen jako mírně polehčující potom soud hodnotil u hlavního líčení vyslovenou lítost nad svým jednáním – lze sice předpokládat, že dosavadní průběh trestního řízení měl alespoň omezený výchovný dopad na obžalovaného, který se projevil přinejmenším změnou náhledu na vlastní jednání, vůči pozůstalým poškozeným však takový projev směřoval jen ve velice malé míře (§ 41 písm. l, o) trestního zákoníku).
10. Po zvážení všech dalších zákonných kritérií pro ukládání trestu (§ 37, § 38 trestního zákoníku a v návaznosti § 39 trestního zákoníku) i přes přihlédnutí ke shora citovaným polehčujícím okolnostem a nedbalostní formě trestné činnosti dospěl soud k závěru, že pro závažnost následku (povaha a závažnost trestného činu) nelze na obžalovaného působit trestem akcentujícím jeho výchovnou funkci, který by nebyl přímo spojen s omezením jeho osobní svobody. Následek jednání obžalovaného je vysoce závažný, byl zmařen lidský život, proto uvedený závěr o druhu trestu platí tím spíše, byla-li prokázána souvislost škodlivého následku s obecně vysoce riskantním počínáním a hazardérským způsobem řízení motorového vozidla ze strany obžalovaného. Proto všechny shora popsané okolnosti svědčící ve prospěch obžalovaného je možno zohlednit toliko ve výměře trestu. Předcházející odsouzení obžalovanému sice nepřitěžovalo, nelze však pominout, že se v podstatě kontinuálně dopouští jednání spočívajícího v porušování zákonných norem v oblasti dopravy, přičemž dosavadní postihy nevedly obžalovaného k reflexi a poučení ve smyslu snahy vést řádný život i po této stránce a řídit motorové vozidlo zákonem předpokládaným způsobem – naopak přestupková jednání vystupňoval do mimořádně nezodpovědného činu. Pokud se tedy obžalovaný prostřednictvím obhájce dovolával šance k nápravě v podobě výchovného druhu trestu, považoval soud takový návrh za zcela nerealistický a možnost nápravy obžalovaného hodnotil jako omezenou – sice ji považoval za stále možnou, avšak nikoli za reálnou bez omezení osobní svobody obžalovaného. Proto dospěl k závěru, že je nezbytné volit trestní sankci preferující její represivní funkci. Soud tedy uzavřel, že je nezbytné obžalovanému ukládat trest přímo spojený s jeho výkonem, když za přiměřený považoval trest odnětí svobody ve výměře 3,5 roku. Tento trest soud nehodnotil jako nepřiměřeně přísný, neboť obžalovaný byl ohrožován trestní sazbou pro trest odnětí svobody v rozsahu 1 – 6 let. Konkrétní výměru trestu soud s přihlédnutím ke všem shora uvedeným okolnostem tedy stanovil v polovině zákonné trestní sazby, čímž zohlednil také požadavky obecné prevence trestné činnosti v oblasti dopravy. Soud dostatečně přihlédl také k prohlášení viny obžalovaným, neboť bez tohoto úkonu by zvažoval výměru trestu výrazněji ve třetí čtvrtině zákonné trestní sazby.
11. S ohledem na samotný charakter trestné činnosti, jak byl shora popsán, zejména tedy skutečnost, že obžalovaný významným způsobem porušil důležité povinnosti řidiče motorového vozidla, což vedlo k citovanému závažnému následku, soud považoval dále za nezbytné uložit výraznější trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel – tedy po relativně dlouhou dobu vyloučit obžalovaného z možnosti být účastníkem silničního provozu v pozici řidiče motorového vozidla (§ 73 odst. 1 trestního zákoníku). Jak bylo shora konstatováno, nemohl soud dále pominout, že obžalovaný byl v minulosti postižen pro přestupky v dopravě nikoli malé závažnosti, za což byl ve správním řízení sankcionován, a to včetně opakovaného uložení správního zákazu řízení. Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Jančíková.

motorových vozidel. Projednávaného činu se přitom obžalovaný nevyvaroval ani za situace, kdy se nacházel v krátké časové přetržce mezi výkonem obou citovaných správních postihů – této měl spíše využít k zamyšlení nad svým počínáním v oblasti dopravy. S přihlédnutím ke krátké době necelých tří let, po kterou byl držitelem řidičského oprávnění, obžalovaného lze bez pochybností hodnotit jako řidiče výrazně nedisciplinovaného. Soud proto vycházel z obdobného okruhu úvah, jak byly odůvodněny v rámci ukládání trestu odnětí svobody, zohlednil dřívější přístup obžalovaného k řízení motorového vozidla a trest zákazu činnosti vyměřil již za polovinou zákonné trestní sazby.

12. Při souběhu trestné činnosti soud vyměřil trest jako souhrnný podle zákonného ustanovení vztahujícího se na trestný čin nejprísněji trestný (§ 143 odst. 2 trestního zákoníku, § 43 odst. 2 trestního zákoníku) za současného zrušení trestu dřívějšího (výrok o trestu z trestního příkazu Městského soudu v Brně ze dne XXXXX č. j. XXXXX). Tímto jsou rušena i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. S ohledem na takový dopad výroku o trestu za celou sbíhající se trestnou činnost, rozhodl soud opětovně o uložení dalšího trestu zákazu činnosti, který spočívá v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a prokuristy v obchodních společnostech a družstvech, a to v nezměněné výměře (§ 73 odst. 1 trestního zákoníku). Takový postih přímo navazuje na dříve spáchanou ekonomickou trestnou činnost, přičemž soud tento trest považoval za přiléhavý a co do jeho výměry za přiměřený.
13. Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku byl obžalovaný pro výkon trestu odnětí svobody zařazen do věznice s ostrahou, když nebyly splněny obecné zákonné podmínky pro zařazení do přísnějšího stupně věznice se zvýšenou ostrahou a pro takový postup soud neshledal ani konkrétní předpoklady vztahující se k závažnosti projednávané trestné činnosti či stupni a povaze narušení obžalovaného (§ 56 odst. 3 trestního zákoníku).
14. Soud dále rozhodoval o nárocích na finanční plnění ze strany poškozených – Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky z titulu vynaložených zdravotnických nákladů (náhrada majetkové škody), pozůstalých poškozených S. T. (matka zemřelé), M. T. (otec zemřelé), T. B. (bratr zemřelé) a dalších příbuzných poškozených M. J. (teta zemřelé), M. J. (sestřenice zemřelé) a J. J. (bratranec zemřelé) z titulu duševních útrap vzniklých jako následek projednávané trestné činnosti (náhrada nemajetkové újmy). Rodiče zemřelé poškozené potom dále požadovali zaplacení nákladů na vypravený pohřeb (náhrada majetkové škody). Všechny takto uvedené nároky soud konstatoval v hlavním líčení před zahájením dokazování a shledal je tedy jako řádně a včas uplatněné. Při posuzování jejich věcné důvodnosti v adhezním řízení soud vycházel z níže uvedených norem občanského práva. Pokud soud dospěl k závěru o prokázanosti nároku ve spojení s jednoznačným zaviněním škodlivého následku ze strany obžalovaného, musel také rozhodnout o jeho povinnosti k náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy (§ 228 odst. 1 trestního řádu ve spojení s § 2910, resp. § 2956 občanského zákoníku).
15. Jak bylo prokázáno, obžalovaný v přímé příčinné souvislosti porušení dopravního předpisu (zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) zavinil dopravní nehodu, přičemž jednak nejednal způsobem, aby naplnil podmínky obecné prevence (nepočínal si tak, aby nedošlo k bezdůvodné újmě na zdraví i životě ve smyslu § 2900 občanského zákoníku), jednak nesplnil ani specifickou povinnost, jak byla shora ve výroku rozsudku konstatována a která mu byla uložena zvláštním dopravním předpisem jako řidiči motorového vozidla v silničním provozu. Současně soud neshledal žádné okolnosti na straně obžalovaného, které by odůvodňovaly přiměřené snížení uplatněných nároků poškozených (2953 odst. 1 občanského zákoníku). Obžalovaný je osobou na počátku produktivního věku a jeho finanční příjmy i reálné možnosti jejich navýšení v tomto smyslu nejsou omezené. Obžalovaný není ani zdravotně omezen. Zemřelá poškozená nebyla při jízdě připoutána bezpečnostním pásem, což představuje závažné porušení zákonné povinnosti, jak byla ve výroku uvedena, podstatným však soud shledal odborný znalecký závěr z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, podle kterého Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Jančíková.

původcem rozhodujícího rozsahu tupého násilí, jež vedlo v konečném důsledku ke smrtelnému zranění, byl náraz do stromu ve vysoké rychlosti. Další zranění vzniklá tím, že se nepřipoutané tělo poškozené dostalo ven z vozidla, byla hodnocena jako druhotného charakteru s tím, že ze soudně lékařského hlediska nelze předpokládat, že by bezpečnostní pás zabránil vzniku zranění neslučitelných se životem. Proto soud neuvažoval o možném spoluzavinění ze strany zemřelé poškozené na nejzávažnějším škodlivém následku.

16. Konkrétně potom poškozená VZP České republiky listinami doložila náklady proplacené zdravotnickému zařízení za úkony spojené s výjezdem zdravotnické záchranné služby k místu dopravní nehody a jejím zásahem ve výši 7.645 Kč, přičemž poškozená zdravotní pojišťovna má právo na náhradu nákladů vynaložených v důsledku protiprávního jednání vůči svému pojištěnci – poškozenému (§ 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., § 2960 občanského zákoníku). Takto zaplacenou částku soud shledal jako účelně vynaložené náklady. Obžalovaný však v hlavním líčení předložil potvrzení o zaplacení požadované částky poškozené bankovním převodem k datu projednávání soudem, proto za situace, kdy se zástupce poškozené k hlavnímu líčení nedostavil (a příp. potvrdil připsání částky na účet poškozené a učinil příslušné procesní podání), rozhodl soud o odkázání poškozené s jejím nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních (§ 229 odst.1 trestního řádu) v plném rozsahu uplatněného nároku (do výše prokázané úhrady).
17. Rodiče zemřelé poškozené S. T. a M. T. vynaložili společně náklady spojené s vypravením pohřbu v celkové výši 54.636 Kč, které sestávaly z platby pohřební službě a dále ze samostatných částek na květinovou výzdobu a přiměřené pohoštění. Všechny tyto náklady soud shledal jako účelně vynaložené a co výše za přiměřené, proto obžalovaného zavázal k jejich úhradě jmenovaným poškozeným společně a nerozdílně v plné výši uplatněného nároku (§ 228 odst. 1 trestního řádu).
18. Všichni shora uvedení pozůstalí po zemřelé poškozené a další její příbuzní uplatnili prostřednictvím zmocněnkyně nároky na náhradu nemajetkové újmy, a to konkrétně S. T. (matka zemřelé) ve výši 968.472 Kč, M. T. (otec zemřelé) ve výši 1.008.825 Kč, T. B. (bratr zemřelé) ve výši 564.942 Kč a dále vzdálenější příbuzní M. J., M. J. a J. J. – každý ve shodné výši 322.824 Kč. Poškození v nejbližším rodinném poměru (rodiče, bratr) doložili svůj příbuzenský poměr k zemřelé poškozené a učinili písemné prohlášení o svém konkrétním vztahu k němu. O prohlášení poškozených soud neměl žádné důvody pochybovat. Je zřejmé, že v případě neočekávaného úmrtí poškozené se jednalo o zcela zásadní dopad nejen do osobního či rodinného života, ale i celkově do všech dalších aspektů života pozůstalých. Jejich vzájemné vztahy se zemřelou nebyly nikterak narušeny. Nenadálá smrt poškozené, která zemřela ve velice mladém věku a na počátku jeho produktivní části, tak pro tyto pozůstalé představuje výrazný zásah do citových i sociálních vazeb, ale zejména též i nemajetkovou újmu, když nelze pochybovat, že fatální následek dopravní nehody představuje vážný zásah do jejich osobních práv – v případě pozůstalých rodičů také do jejich zabezpečení ve stáří, ať již osobní péčí nebo materiální podporou, resp. v případě bratra možnou podporou ze strany staršího sourozence. Po takovém posouzení soud považoval za naplněný předpoklad, že pozůstalým rodičům a bratrovi náleží nárok na finanční satisfakci v důsledku smrti blízké osoby. Náhlým a zejména zcela neočekávaným usmrcením poškozeného byly všem pozůstalým způsobeny duševní útrapy, přičemž uvedená finanční satisfakce tak má vyvažovat toto jejich utrpení (§ 2959 občanského zákoníku). Míra uvedeného zásahu do osobních práv je potom dána především blízkostí příbuzenského vztahu, což soud považoval také za východisko pro přiměřené odstupňování finančního zadostiučinění.
19. Z hlediska stanovení konkrétní výše zadostiučinění soudní praxí bylo dovozeno (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018 pod sp. zn. 25 Cdo 894/2018), že výše odškodnění se stanovuje jednak základní částkou náhrady, která může být dále modifikována dalšími konkrétními specifickými okolnostmi. Uvedená základní částka se přitom odvozuje od průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v národním hospodářství, a to v roce předcházejícím vzniku projednávané škody (za rok 2022 byla tato částka stanovena na hranici 40.353 Kč). Za základní částku náhrady

se považuje v případě nejbližších příbuzných 20-ti násobek shora uvedené průměrné hrubé měsíční mzdy. V daném případě tedy soud vycházel z částky základního odškodnění ve výši 807.060 Kč.

20. Z návrhu poškozených nejbližších příbuzných (rodiče a bratr zemřelé poškozené) na náhradu nemajetkové újmy bylo rovněž zcela zřejmé, od jakých okolností odvíjeli její výpočet. Takto uplatněné nároky potom soud považoval za přiměřené a tím v celé uplatněné výši za věcně důvodné. Při stanovení konkrétní výše zadostiučinění soud zejména přihlédl k blízkosti příbuzenského vztahu, který logicky nejvíce odráží duševní útrapy poškozených, přičemž za další zásadní kritérium (rozhodné pro stanovení navýšení základní náhrady) považoval možnou budoucí materiální závislost na zemřelé poškozené, jak bylo shora uvedeno. Po zohlednění všech shora uvedených okolností včetně věku zemřelé poškozené považoval soud za spravedlivou celkovou výši finančního zadostiučinění (základní částka spolu s přiměřeným navýšením) v částkách 1.008.825 Kč pro pozůstalého otce (soud zohlednil rovněž argument, že se jedná o jediného potomka), 968.472 Kč pro pozůstalou matku a 564.942 Kč pro pozůstalého sourozence. Z uvedeného je zřejmé, že navýšení základního zadostiučinění soud považoval za spravedlivé u poškozených vztahově nejbližších vůči zemřelé poškozené, u nichž je možné současně předpokládat také znemožnění budoucí osobní péče, a to v případě pozůstalého otce na hranici 25 násobku, resp. u pozůstalé matky na hranici 24 násobku průměrné hrubé měsíční mzdy v příslušném období. Za realistický soud považoval návrh také ve vztahu k pozůstalému bratrovi, a to na hranici 14 násobku, kterým je zohledněna skutečnost že jde o polorodého sourozence. V návaznosti potom soud zavázal obžalovaného k zaplacení nemajetkové újmy poškozeným v postavení nejbližších příbuzných (rodiče, bratr) v uvedené výši, kterou považoval za oprávněně požadovanou (§ 228 odst. 1 trestního řádu).

21. Další poškození v postavení vzdálenějších příbuzných – M. J., M. J. a J. J. požadovali odškodnění každý ve shodné výši 322.824 Kč, tedy na hranici 8 násobku průměrné hrubé měsíční mzdy v předmětném období. Ve zcela obecné rovině hodnocení soud mohl konstatovat, že rovněž u těchto poškozených, byť s nižší mírou pravděpodobnosti, lze předpokládat vznik nemajetkové újmy. Pro případ konkretizace výše odškodnění však bez dalšího nelze vycházet ze stejného okruhu úvah, jak byly shora rozvedeny ve vztahu k nejbližším příbuzným. Především pro případ takto vzdálenějšího příbuzenství soud nepovažoval za dostačující prokázání rozsahu újmy toliko na základě písemných prohlášení jednotlivých poškozených s tím, že tato by bylo třeba podpořit dalšími důkazy. Případné další obstarávání takového důkazního materiálu by však již bylo nad rámec potřeb samotného trestního stíhání a nevztahuje se na ně úřední povinnost soudu. Ve vztahu k této skupině uplatněných nároků soudu nezbylo, než postupovat v souladu s ustanovením § 229 odst. 1 trestního řádu a rozhodnout o odkázání poškozených na řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání **do osmi dnů** ode dne doručení jeho písemného vyhotovení u Okresního soudu ve V.ě, přičemž v této lhůtě musí být odvolání také odůvodněno. O odvolání bude rozhodovat Krajský soud v Brně.

Rozsudek může být napaden **státním zástupcem** pro nesprávnost kteréhokoli výroku, **obžalovaným** pro nesprávnost výroku, který se ho dotýká, **poškozeným, který uplatnil nárok na náhradu škody**, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoby oprávněné napadat rozsudek pro nesprávnost některého výroku jej mohou napadat také proto, že takovýto výrok učiněn nebyl,

jakož i pro vady předcházejícího řízení, pokud tyto mohly způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí. Odvolání nemůže s úspěchem podat osoba, která se tohoto práva výslovně vzdala.

Odvolání musí být odůvodněno tak, aby z něj bylo patrné, ve kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Odvolání podané včas a osobou k tomu oprávněnou má odkladný účinek.

V. 5. listopadu 2024

Mgr. Karel Menšík v.r.
předseda senátu